

Pasen

10 april 2020

Bergkerk en de Amersfoortse Zwaan vieren gezamenlijk

Het Lam Gods van de gebroeders Van Eyck, dat na de recente restauratie een 'menselijk gelaat' blijkt te hebben.

Gedachtenis van het lijden en sterven van onze Heer Jezus Christus

Stilte

Openingsgebed

DE HEILIGE SCHRIFT

Thora

Exodus 12, 21-28

Antwoordpsalm

Liedboek 22a

voorzang 1 Mijn God, roep ik overdag, en Gij zwijgt,
ik roep het 's nachts, en Gij laat mij maar roepen.

allen refrein

voorzang 2 Onze vaders hadden vertrouwen in U,
vertrouwen en Gij zijt hun redding geweest.

allen refrein

voorzang 3 Zij riepen om U en Gij waart hun uitkomst,
en nooit hebt Gij dat vertrouwen beschaamd.

allen refrein

voorzang 4 Ik ben geen mens meer, ik ben een worm,
gehoond door de mensen, veracht door de buurt.

allen refrein

voorzang 5 Ik ben bespottelijk in aller ogen,
iedereen lacht me hoofdschuddend uit:

allen refrein

voorzang 6 'Hij zocht het bij God, laat die hem dan redden,
laat God hem bevrijden, die houdt toch van hem.'

allen refrein

Componist Bernard Huijbers, Dichter Vijftig psalmen – Psalm 22,2-3.5-9

Het evangelie naar Johannes hoofdstuk 18 en 19 wordt gelezen met meerdere stemmen, de stem van Christus wordt gezongen. De koralen zijn genomen uit de 'Johannespassie' van Jan Jansen.

*O Lam van God, onschuldig geslacht aan 't kruis der schande,
te allen tijd geduldig bereid ten offerande,
Gij hebt de schuld gedragen, nu is de dood verslagen,
Erbarm u onzer, o Jezus!*

*O Lam van God onschuldig gefolterd en geslagen,
leer ons als Gij geduldig ons kruis u na te dragen;
doe ons U meer beminnen en help ons overwinnen.
Geef ons uw vrede, o Jezus.*

(gezang 188 liedboek voor de kerken 1973, naar het Agnus Dei)

- e Nadat Jezus dit alles gezegd had, ging hij met zijn leerlingen naar de overkant van de beek Kidron. Daar liep hij een olijfgaard in, met zijn leerlingen. Judas, een verrader, kende deze plek ook, want Jezus was er vaak met zijn leerlingen samengekomen. Judas ging er heen, met een cohort soldaten en dienaren van de hogepriesters en de Farizeeën. Ze waren gewapend en droegen fakkels en lantaarns. Jezus wist wat er met hem zou gebeuren. Hij liep naar hen toe:
- J Wie zoeken jullie?
- c Jezus uit Nazareth!
- J Ik ben het!
- e Judas, zijn verrader stond erbij. Toen hij sprak deinsden ze achteruit en vielen op de grond.
- J Wie zoeken jullie?
- c Jezus uit Nazareth!
- J Ik heb jullie al gezegd, dat ik het ben. Als je mij zoekt, laat deze mensen dan gaan.
- e Zo gingen de woorden in vervulling die hij gesproken had:
- J 'Niemand van hen, die u mij gegeven hebt, heb ik verloren laten gaan.'

*Wat is anders deze nacht,
nu wij wakker zijn gebleven
en ons Paaslam wordt geslacht,
nu de weg van dood naar leven
wordt volbracht?
Christus, zie ons aan,
waar wij staan.*

*Gij vervult vandaag de Schrift.
Maar wie kent de offerande,
ziet de koninklijke gift
die in uw gespreide handen
staat gegrift?
Christus, zie ons aan,
waar wij staan.*

- e Daarop trok Simon Petrus het zwaard dat hij bij zich droeg, haalde uit naar de slaaf van de hogepriester en sloeg hem zijn rechteroor af. Malchus heette die slaaf.
- J Steek je zwaard in de schede! Zou ik de beker, die de Vader mij gegeven heeft, niet drinken?
- e De soldaten met hun tribuun en de joodse gerechts-dienaars grepen Jezus en boeiden hem. Ze brachten hem eerst naar Annas, de schoonvader van Kajafas. Kajafas was dat jaar hogepriester en hij was het die de joden had voorgehouden: 'Het is goed dat één man sterft voor het hele volk'. Simon Petrus liep met een andere leerling achter Jezus aan. Deze andere leerling

kende de hogepriester en ging met Jezus het paleis van de hogepriester binnen, maar Petrus bleef buiten bij de poort staan. Daarop kwam de andere leerling, de kennis van de hogepriester, weer naar buiten; hij sprak met de portierster en nam Petrus mee naar binnen.

m Ben jij soms ook een leerling van die man?

P Nee, ik niet!

e De slaven en de gerechtsdienaren stonden zich te warmen bij een vuur dat ze hadden aangelegd, omdat het koud was; ook Petrus ging zich erbij staan warmen. De hogepriester ondervroeg Jezus over zijn leerlingen en zijn leer.

J Ik heb in het openbaar tot de wereld gesproken. Ik heb steeds onderricht gegeven op plaatsen waar de Joden bij elkaar komen, in synagogen en de tempel, en nooit heb ik iets in het geheim gezegd. Waarom ondervraagt u mij? Vraag het toch aan de mensen die mij gehoord hebben, zij weten wat ik gezegd heb.

e Toen Jezus dit zei gaf een van de dienaren die erbij stonden, hem een klap in het gezicht.

d Is dat een manier om de hogepriester te antwoorden?

J Als ik iets verkeerd gezegd heb, zeg dan wat er verkeerd was, maar als het juist is wat ik gezegd heb, waarom slaat u me dan?

e Daarna stuurde Annas hem geboeid naar Kajafas de hogepriester. Simon Petrus stond zich intussen nog steeds te warmen.

D Ben jij som ook een leerling van hem?

P Nee, ik niet!

S Maar ik heb toch gezien dat je bij hem was in de olijfgaard?

P Nee, dat was ik niet!

e Meteen kraaide een haan.

*Vriend en vijand zijn gezwicht
om voor lijfsbehoud te kiezen.
Met een klap in het gezicht
wordt de waarheid de verliezer,
dooft het licht.
Christus, zie ons aan,
waar wij staan.*

e Jezus werd van Kajafas naar het pretorium gebracht. Het was nog vroeg in de ochtend. Zelf gingen ze niet naar binnen, om zich niet te verontreinigen voor het Pesachmaal. Daarom kwam Pilatus naar buiten.

P Waarvan beschuldigt u deze man?

v Als hij geen misdadiger was, zouden we hem niet aan u uitgeleverd hebben.

P Neem hem dan mee, en veroordeel hem volgens uw eigen wet.

v Maar wij hebben het recht niet om iemand ter dood te brengen!

e Zo ging de uitspraak van Jezus in vervulling waarin hij aanduidde welke dood hij sterven zou.

Nu ging Pilatus het pretorium weer binnen. Hij liet Jezus bij zich komen.

- P Bent u de koning van de Joden?
- v Vraagt u dit uit uzelf of hebben anderen dit over mij gezegd?
- P Ik ben toch geen Jood! Uw volk en uw hogepriesters hebben u aan mij overgeleverd. Wat hebt u gedaan?
- J Mijn koningschap hoort niet bij deze wereld. Als mijn koningschap bij deze wereld hoorde, zouden mijn dienaren wel gevochten hebben om te voorkomen dat ik aan de Joden werd uitgeleverd. Maar mijn koninkrijk is niet van hier.
- P U bent dus koning?
- J U zegt dat ik koning ben. Ik ben geboren en naar de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen, en ieder die de waarheid is toegedaan, luistert naar wat ik zeg.
- P Maar wat is waarheid?

*Niemand die een koning ziet,
 een met gratie Gods gekroonde
 en gezalfd met ons verdriet,
 mens, waarin de hemel woonde, -
 ook wij niet.
 Christus, zie ons aan,
 waar wij staan.*

- e Na deze woorden ging Pilatus weer naar buiten naar de Joden.
- P Ik heb geen schuld in hem gevonden. Maar het is bij u gebruikelijk dat ik met Pesach iemand vrij laat. Wilt u dat ik de koning van de Joden vrijlaat?
- J Hem niet, maar Barabbas!
- e Barabbas was een misdadiger.
 Toen liet Pilatus Jezus geselen. De soldaten vlochten een kroon van doorntakken, zetten die op zijn hoofd en deden hem een purperen mantel aan.
- s Leve de koning van de Joden!
- e Ze sloegen hem in het gezicht. Pilatus kwam weer naar buiten.
- P Ik zal hem hier buiten aan u tonen, om u duidelijk te maken dat ik geen enkel bewijs van zijn schuld heb gevonden.
- e Daarop kwam Jezus naar buiten, met de doornenkroon op en de purperen mantel aan.
- P Hier is hij, de mens!
- e Maar toen de hogepriesters en de gerechtsdienaren hem zagen, begonnen ze te schreeuwen.
- v Kruisig hem, kruisig hem!
- P Neem hem dan maar mee en kruisig hem zelf want ik weet niet waaraan hij schuldig is.
- v Wij hebben een wet, die zegt dat hij moet sterven, omdat hij zich de zoon van God heeft genoemd.
- e Toen Pilatus dat hoorde, werd hij bang. Hij ging het pretorium weer binnen.

P Waar komt u vandaan?

J ...

P Waarom zegt u niets tegen mij? Weet u dan niet dat ik de macht heb om u vrij te laten of u te kruisigen?

J De enige macht die u over mij hebt, is u van boven gegeven. Daarom draagt degene die mij aan u uitgeleverd heeft de meeste schuld.

e Vanaf dat moment wilde Pilatus hem vrijlaten.

v Als u die man vrijlaat, bent u geen vriend van de keizer! Want iedereen die zichzelf tot koning uitroept pleegt verzet tegen de keizer.

e Pilatus hoorde dat, liet Jezus naar buiten brengen en nam plaats op de rechterstoel op het zogenaamde Mozaiekterras, in het Hebreeuws Gabbata. Het was rond het middaguur op de voorbereidingsdag van Pesach.

P Hier is uw koning!

v Weg met hem, weg met hem, aan het kruis met hem!

P Moet ik uw koning kruisigen?

v Wij hebben geen andere koning dan de keizer!

e Toen droeg Pilatus hem aan hen over om hem te laten kruisigen.

Ze voerden Jezus weg. Hij droeg zelf het kruis naar de zogeheten Schedelplaats, in het Hebreeuws Golgota. Daar kruisigden ze hem, met twee anderen, aan weerskanten één en Jezus in het midden.

*Daar gaat een Lam en draagt de schuld
der wereld met zich mede:*

*het boet in eindeloos geduld
voor al wat wij misdeden.*

*Daar gaat het en het wordt zo moe,
stil gaat het naar de slachtbank toe,
't vindt nergens meer een weide.*

*Smaad neemt het op zich,
hoon en spot,*

*wonden en doodsangst
zijn zijn lot*

en zegt: dit wil ik lijden.

t Paul Gerhardt, vert Ad den Besten

e Pilatus had een inscriptie laten maken die op het kruis bevestigd werd. Er stond op: Jezus uit Nazareth, koning van de Joden. Het stond er in het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks en om dat de plaats waar Jezus gekruisigd werd dicht bij de stad lag, werd hij door veel Joden gelezen.

v U moet niet 'koning van de Joden' schrijven, maar deze heeft beweerd: ik ben de koning van de Joden.

P Wat ik geschreven heb, heb ik geschreven.

- e Nadat ze Jezus gekruisigd hadden verdeelden de soldaten zijn kleren in vieren, voor iedere soldaat een deel. Maar zijn onderkleed was in één stuk geweven, van boven tot beneden.
- s Laten we het niet scheuren, maar laten we loten wie het hebben mag.
- e Zo ging in vervulling wat de Schrift zegt: 'Ze verdeelden mijn kleren onder elkaar en wierpen het lot om mijn mantel.' Dit is wat de soldaten deden.

*Liefde, naadloos en oprecht
uit één stuk en zo verweven
met wat God heeft toegezegd
nog altijd blijft gij verscheurd
in ons gevecht.
Christus, zie ons aan,
waar wij staan.*

- e Bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder met haar zuster, Maria de vrouw van Klopas en Maria uit Magdala. Jezus zag zijn moeder staan en bij haar de leerling van wie hij veel hield.
- J Vrouwe, zie daar: uw zoon!
Zoon, zie daar: je moeder!
- e Vanaf dat moment nam die leerling haar bij zich in huis.

*Als uw grootste erfenis
worden wij elkaar gegeven.
Liefde draagt uw beeltenis,
liefde heeft ons van het leven
vergewist.
Christus, zie ons aan,
waar wij staan.*

- e Toen wist Jezus dat alles was volbracht, en hij liet de Schrift geheel in vervulling gaan:
- J Ik heb dorst!
- e Er stond daar een vat water met azijn; ze staken er een majoraantak met een spons in en brachten die naar zijn mond. Jezus dronk ervan.
- J Het is volbracht!
- e Hij boog zijn hoofd en gaf de geest. (stilte)

Het was voorbereidingsdag en de Joden wilden voorkomen dat de lichamen op sabbat, en nog wel een bijzondere, aan het kruis zouden blijven hangen. Daarom vroegen ze Pilatus of de benen van de gekruisigde gebroken mochten worden en of ze de lichamen mochten meenemen. Toen braken de soldaten de benen van de eerste die tegelijk met Jezus gekruisigd was, en ook die van de ander. Vervolgens kwamen ze bij Jezus, maar ze zagen dat hij al gestorven was. Daarom braken ze zijn benen niet. Maar een van de

soldaten stak een lans in zijn zij en meteen vloeide er bloed en water uit. Hiervan getuige iemand die het zelf heeft gezien en zijn getuigenis is betrouwbaar. Hij weet dat hij de waarheid spreekt en wil dat ook u gelooft. Zo ging de Schrift in vervulling:

‘Geen van zijn beenderen zal verbrijzeld worden’

Een andere Schrifttekst zegt:

‘Zij zullen hun blik richten op hem die ze doorstoken hebben.’

Na deze gebeurtenissen vroeg Josef uit Arimathea – die uit vrees voor de Joden in het geheim een leerling van Jezus was – aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus mocht meenemen. Pilatus gaf toestemming en Josef nam het lichaam mee.

Nikodemus, die 's nachts naar Jezus toegegaan was, kwam ook. Hij had een mengsel van mirre en aloë bij zich, wel honderd litera. Ze wikkelden Jezus' lichaam met de balsem in linnen, zoals gebruikelijk is bij een joodse begrafenis. Dicht bij de plaats waar Jezus gekruisigd was lag een olijfgaard en daar was een nieuw graf, waarin nog nooit iemand begraven was. Omdat het voor de Joden voorbereidingsdag was en dat graf dichtbij was, legden ze Jezus daarin.

*Gij, de letter van de Schrift,
Gij, de geest van wat geschreven
staat, als Gods genadegift,
laat uw sterven in ons leven
staan gegrift.
Christus, zie ons aan,
waar wij staan.*

*Lam, schenk ons uw hartenbloed,
leid ons door de zee van tranen.
Herder, gij maakt alles goed,
als gij ons als Opgestane
straks begroet.
Christus, zie ons aan
waar wij staan.*

vert Johannes 18-19 en tekst koraal: Sytze de Vries

GEBEDEN ONDER HET KRUIS

Voorbede steeds besloten met: ... zo bidden wij: Heer, ontferm U over ons.

KRUISHULDE - Hymne 'Vexilla regis prodeunt'

1. Des ko - nings vaan - dels gaan voor - aan,
't ge - heim des krui - ses grijpt ons aan,
dat op het schand - hout uit - ge - spreid
de Schep - per als een schep - sel lijdt.

2. Zijn handen houdt Hij uitgestrekt, zijn voeten zijn met bloed bedekt;
opdat Hij ons ter hulpe kwam is Hij geofferd als een lam.
4. Wat David in zijn vrome lied voorspeld heeft, dat is nu geschied.
Hij heeft de volkeren geleerd dat God vanaf het hout regeert.
5. Hoe moogt gij, boom, zo blinkend staan met 't koninklijke purper aan?
O stam, het heeft de Heer behaagd dat gij zijn heilig lichaam draagt!
6. O zalig aan wiens takken breed het schoonste dat de wereld weet
als aan een waag gewogen is, geheven uit de duisternis.
9. O kruis, u groet ik, want gij zijt mijn hoop in deze lijdenstijd.
Geef vrolijkheid wie u vertrouwt, genade, wie zijn kwaad berouwt.
10. U brenge al wat leeft de eer, Drievuldigheid, o ene Heer,
die ons door 't kruisgeheim bevrijdt, regeer ons tot in eeuwigheid.

(Liedboek voor de Kerken Gezang 185)

Stilte

Slotgebed

+

Collecte *We willen juist in deze tijd graag Stichting Leergeld blijven steunen. Zij geven financiële hulp voor kinderen die verplichte lesboeken niet kunnen aanschaffen, of geen internetaansluiting hebben om thuisonderwijs mogelijk te maken.*

De tweede collecte is normaal gesproken bestemd voor de kosten van de vieringen.

Als u wilt bijdragen dan kan dat via ons rekeningnummer: NL13INGB0000542598 t.n.v. Amersfoortse Zwaan. Uw gift wordt verdeeld over beide collectiedoelen.

voorgangers: Jan van Baardwijk / Stijn van der Woude (predikant in opleiding) en Diederiek van Loo
orgel: Jan Jansen, Cees-Willem van Vliet
cantores op Goede Vrijdag: Karel Barten, Richard Vos, Cees-Willem van Vliet
sopraan: Claudia Witlam
viool: Jiska ter Bals
cello: Diederik van Dijk

Deze vieringen zijn mee te luisteren, zowel live als op een later moment, via www.amersfoortsezwaan.nl/kerkradio

Wilt u reageren? Dat kan persoonlijk via Diederiek van Loo: 06 40700966 / dvanloo1000@gmail.com of door een bericht te posten op de facebookpagina AmersfoortseZwaan

Tot Pinksteren zijn alle activiteiten in de kerk afgelast vanwege de veiligheidsmaatregelen rond het corona-virus. We kunnen nog niet inschatten hoe het zal gaan, hou de website in de gaten om op de hoogte te blijven. Of stuur een mail naar amersfoortsezwaan@gmail.com en ontvang elke maand het nieuwe programma!